

UREDNIŠTVO ZARJA je v Ljubljani, Franciskanska ulica št. 8 (tiskarna I. nadst.). Uradne ure za stranke so od 10. do 11. dopoldne in od 6. do 8. popoldne vsak dan razen nedelj in praznikov. Rokopisi se ne vračajo. Nefrankirana pisma se ne sprejemajo.

NAROČNINA: celoletna po pošti ali s pošiljanjem na dom za Avstro-Ogrsko in Bosno K 21 90 polletna K 10 80, tretletna K 5 40, mesečna K 1 80; za tujemci celoletno K 26 40; za ostalo inozemstvo in Ameriko celoletno K 36.—

Posamezne številke po 8 vin.

ZARJA

ZARJA izhaja vsak dan razen nedelje in praznikov ob pol 11. dopoldne.

UPRAVNIŠTVO se nahaja v Šelenburgovi ulici št. 6, II., in uraduje za stranke od 8. do 12. dopoldne in od 8. do 7. zvečer. Inserati: enostopna pettistrica 30 vin., pogojen prostor, poslana in reklame 40 vin. — Inserate sprejema upravništvo.

Nefrankirana ali premalo frankirana pisma se ne sprejemajo. Reklamacije lista so poštne proste.

Štev. 313.

V Ljubljani, v soboto dne 22. junija 1912.

Leto II.

Finančno razbojstvo.

Narodno gospodarski odsek poslanske zbornice je ta teden sprejel vladno predlogo, ki odpravlja malo loterijo in vpeljuje razredno loterijo, in če ne bo nepričakovanih parlamentarnih ovir, bo zbornica sklepala o načrtu še pred poletnimi počitnicami. Vlada je sporočila odseku, da bi najraje malo loterijo kar takoj odpravila, a da jo od tega koraka odvrtačo finančni — socialni pomisleki. Finančni — ker razredna loterija v prvih letih ustanovitve ne bo državni blagajni donala tistega čistega dobička, ki ga daje mala loterija in ki utegne letos narasti na dvajset milijonov kron. Socialni pomisleki — ker bi bilo z odpravo loterijskih kolektur uničeno veliko število eksistenc.

O socialnem pomisleku vlade ni treba izgubljati mnogo besed, zakaj postopno odpravljanje kolektur, ki ga vlada namerava, za prihodnje ni posebno tolažilno in bi bilo zanje v preminogih slučajih gotov termin za zatvoritev kolektur ugodnejši in koristnejši od večne negotovosti, v katero jih posaja vladni načrt, ko danes ne vedo, kaj bo pojutrnjem z njihovim vsakdanjim kruhom. Vladna »socialna« preteveza pa je bosa tudi zategadelj, ker bi se ob primerni uredbi dal prizadetim in oškodovanim osebam oskrbeti zaslužek pri razpečevanju srečk razredne loterije.

Resen in resničen nagib za vlado, da hoče odpravljajočo loterijo osrečiti avstrijsko prebivalstvo kar z dvema loterijama, je finančne nature: Vlada hoče z odpravo male loterije napraviti sijajno kupčijo in odklanja vsako izgubo tudi pod pogojem, da bo večji dobiček razredne loterije bogato poplačal izgube prvih let. Vlada si od male loterije obeta 1. 1913 devetnaest do dvajset milijonov kron čistega dobička; da zbera finančnemu ministru to darilo, bodo morali loteristi in loteristovke zastaviti devetindeset do štirideset milijonov kron. Vlada namerava odpraviti malo loterijo šele tedaj, ko bo razredna loterija donala vsaj dvajset milijonov kron čistega in tudi tedaj ne takoj, temveč šele leto potem. Od razredne loterije si vlada že prvo leto obeta čistega dobička šest do sedem milijonov kron in ker v zakonu določeni igralni načrt normira, da je vsaj 70 odstotkov vplačanega denarja razdeliti kot dobiček, računa vlada s tem, da bodo loteristi zastavili prvo leto v loteriji deset milijonov kron. Ker bo prvo leto poleg razredne loterije v neomejenem obsegu obstajala še mala loterija s proračunjenimi stavami v skupnem znesku štiridesetih milijonov kron, bo vlada takoj prvo leto izvalila avstrijskemu prebivalstvu iz žepov več nego petdeset milijonov kron.

Finančna modrost meščanskih vlad je kratka in za največjega finančnega umetnika velja tisti, ki najizdatnejše izprazni žepu najrevnejšega prebivalstva. Vladna namera, ki gre za tem, da se rastoče vsote pritegnejo loterijski igri, je najhujše finančno razbojstvo, kar so jih avstrijske vlade zadnje čase zagrešile nad prebivalstvom.

Finančni minister Zaleski je v narodnogospodarskem odseku označil malo loterijo za malopridno napravo — s to svojo izjavo je v čudno luč postavil moralno kvaliteto avstrijskih vlad, ki so desetletja in desetletja živele od te malopridne ustanove... Moralnejša se

zdi finančnemu ministru razredna loterija. Nam se zdi sicer, da je treba precejšnjo mero predrznosti, da meri minister loterijo z moralnim vatlom in da išče v očitnem razbojstvu — morale. Ampak višek malopridnosti vidimo v tem, da ustanavlja razredno loterijo poleg male loterije.

Vlada obeta, da bo nastopno leto z zatvoritvijo nekaterih kolektur, s povišanjem stave, s skrajšanjem zbiranja zmanjšala malo loterijo za dvanajst do štirinajst milijonov zastavljene svote, kar odgovarja približno čistemu dobičku razredne loterije. Ampak v tem tiči velika zmeta! Kdor je količjak pozna psihologijo loterista, ve, da bo omejitve male loterije le še podžgala igralno strast in mnogo loteristov, ki bi se ob popolni odpravi male loterije zatekli v zadovoljitev svojega nagona v razredno loterijo, bo s tem huišo silo pritisnila na malo loterijo, vsled česar bodo stave in dobiček male loterije pač naglo narasli, a dobiček razredne loterije bo običal. Obstanek male loterije bo zaviral razvoj razredne loterije in nam se vse zdi, da finančni minister s tem računa, da hoče zajemati iz dveh vodnjakov naenkrat, da hoče skubiti prebivalstvo v dveh loterijah.

Vlada skuša olepšati uvedbo razredne loterije s praznim izgovorom, češ, da se igralne strasti ne da zatreti. Ampak če vladno mnenje tudi velja, ne vidimo v njem argumenta, da si vlada izbira to moralno hibo prebivalstva za vrelc svojih oduševskih dohodkov. In z isto logiko bi vlada lahko obdavčevala tudi druge nagone, ki so še močnejši, n. pr. ljubezensko strast. Namesto, da bi premišljala o odpravi hazardnih igr, o škodljivih gospodarskih in moralnih posledicah, pa daje igral-skemu nagonu potulho in ga umetno kultivira in denarno izkorišča.

Vladna predloga pride najbrž še pred parlamentarnimi počitnicami v razpravo v poslanski zbornici; tedaj se pokaže moralna vrednost meščanskih poslancev, če bodo po zaslužku zavrnili nečedno vladno špekulacijo z ljudsko strastjo in če se bodo zoperstavili dovolj energično finančnemu razbojstvu, ki hoče namesto ene loterije kar dve.

Železarska industrija in delavci.

Od začetka tedna zboruje na Dunaju kartelna anketa, ki se peča z železarsko industrijo. Na seji v sredo je prišlo v razpravo vprašanje o vplivanju železarskega kartela na delavske razmere. Socialno demokratična kovinarska centrala je razložila stališče delavcev v obsežni spomenici, ki pravi med drugim: Beseda kartel splošno ni na dobrem glasu. V malomeščanskih krogih pomeni približno izrastek vseh človeških slabosti in najstrožjo sodbo o kartelih slišimo ravno v tistih krogih, ki hočejo rešiti obrt z novimi celovskimi reformami. In celo industrije se zdi vsak kartel velik izrodek, na katerem niso udeleženi kot okoriščevalci, ampak jim krati dobiček, katerega so tako vajeni zahtevati zase kakor svojo pravico. Te sodbe pa delavskega razreda ne morejo zadovoljiti. Pojav mednarodne obsežnosti ni takega pomena, kakor je moderno kartelno gibanje, se ne more kar preprosto subjektivno razložiti iz umiljive dobičkaželosti kapitalističnega sveta, in samo otroci lahko verjamejo, da karteli niso

rezultat objektivnega gospodarskega razvoja, ampak peklenska iznajdba nekaterih posebno slabih ljudi in da bi ne bilo nič lažjega, kakor s pomočjo postavodaje odpraviti kartele zopet s sveta.

Mi smatramo kartele — različno od trustov — za nujno reakcijo proti učinkom kapitalistične konkurence. Stremljenje kapitalističnega razvoja ni le uničenje malih obratov, ampak je kratkoročno uničenje slehernega manjšega obrata od strani večjega, močnejšega. In sredstvo, ki ga uporablja, je svobodna, navezana konkurenca. »Vsak zase«, to je glavno načelo rastočega kapitalizma, boj vseh proti vsem je njega življenski element, neprenehoma napredujoča koncentracija, združitev vedno večjih sil v rokah vedno manjšega števila kapitalistov pa je njega učinek. Toda kakor utruji dolgotrajna vojna bojujoči se stranki in ju stori voljniji za mir, ki jima da priliko za nabiranje novih moči in za pripravljanje na novo vojno, tako tudi konkurenčni boj pri poselnikih kapitala slednjič nujno potrebo po miru. Zakaj nihče ne ve, ali ga ne zadene usoda premaganca, ali bo močan dovolj, da porazi nasprotnike.

Potem spomenici nadaljujeta o boju proti kartelom: Toda v kolikor gre tem bojevnikom proti kartelom sploh za resno stvar — kadar gre za uspešna sredstva, kakor za odpravo carine, navadno odpovedo — dokazujejo samo, kako malo so jim znani zakoni o gibanju kapitalizma. Zakaj prav zato, ker karteli niso poljubne tvorbe, ampak nujna posledica našega zasebnega kapitalističnega gospodarstva, se ne more voditi s stališča tega zasebnokapitalističnega gospodarstva noben resen boj proti kartelom. Nemožno je obenem obsojati kartele in odobravati kapitalizem. Proti kartelom se more boriti samo tisti, ki se bori proti kapitalizmu. Kdor je prijatelj kapitalizmu, se mora sprijazniti tudi z njega nujnimi učinki. Zavedno izpopolnjevanje našega ljudskega gospodarstva v smeri posplošenja: to smatrajo organizirani kovinarji za edin resen in uspešen boj proti kartelom.

Glavna ravnatelja dr. Schuster in Kestranek sta se na seji pečala s spomenico, ki pa jima seveda ni bila nič po volji. Kestranek je spomenici očital, da je tendenciozna in posplošuje. Dejal je, da občuduje sijajno organizacijo, solidarnost in požrtvovalnost delavskih organizacij in bi si naravnost želel, da bi si jih vzeli industrijski kapitalisti za zgled. Dvomi pa, da bi bile te delavske organizacije koristne razvoju industrije. To se kaže zlasti na Angleškem, katere industrija nazaduje. Pri vsaki novotariji se mora vprašati delavstvo. In ravno tam, kjer bi sodil, da bo delavstvo zadovoljno, se pojavijo najhujši spori. Dr. Schuster pa se je povzpel celo do famozne trditve, da ima socialna demokracija interes na tem, če so delavci kolikor možno stalni.

Z obema kapitalističnima gospodoma je najpreje obračunal član komisije sodrug doktor Karpeles. Konstatiral je, da sledi spomenica izključno uradnim statističnim poizvedbam. Potem je polemiziral proti argumentom dr. Schusterja glede na hrepenenje delavcev po rentah in glede na interes delavskih organizacij do kolikor možno velike nestalnosti delavcev. Če je od 17.000 delavcev v Vitkovicah strokovno organiziranih samo 84, tedaj že to delstvo pobje zadnjo trditve. Avstrijski delavec zato beži v tujino, ker ne more prenašati, da ravno po to-

silnicah ohranjujejo 12urni delovnik, medtem ko ga odpravljajo po vseh drugih industrijskih panogah. Razentega ni v nobeni deželi življenje tako drago kakor v Avstriji. Govornik se je nato temeljito pečal z delavskimi organizacijami na Angleškem in opomnil, da nazadovanja angleške industrije, ki pa nikakor ni absolutno, ampak relativno, niso zakrivile delavske organizacije, temveč specializiranje angleške industrije kakor tudi dejstvo, da je industrija na Angleškem mnogo starejša od nemške in ameriške. Politika angleških delavskih organizacij je pametna, in če je zdaj Angleška v krizi, tega gotovo ni zakrivila organizacija. Da pa angleška industrija v splošnem mnogo mirneje in redneje dela, se ima zahvaliti delavskim organizacijam in tistim podjetnikom, ki jih radevolje priznavajo. Govornik opozarja na delovne razmere v obratih, ki jih vodijo delavci, in na disciplino v njih. Disciplina je tudi v tistih obratih, kjer je organizacija trdo kaznovala tiste delavce, ki se niso uklonili določbi organizacije.

Ekspert sodrug Henrik Beer (zveza kovinarjev) priznava, da je on sestavil spomenico. Naravno je, da pride spomenica od drugih zaključkov kakor podjetniki. Očitane dr. Schusterja, da delavci težje po rentah, nikakor ne velja, čeprav so v posameznih slučajih izjeme; kajti vsak boljše plačani delavec bi bil nesposoben, če bi delal s takimi vodstvi, ker bi vendar skoro nič ne dobil od avstrijske zavarovalnice za nezgode. Topilniška industrija ima za delavce mnogo nevarnosti, ki se dajo zmanjšati samo s socialnoreformatoričnimi odredbami. Primerna uravnavna delovnega časa je najizdatnejše sredstvo. Največ nezgod se zgodi proti koncu tedna, ko je vsled prenapornega dela utrujenost delavcev že skrajna. Avstrijski delavci so zelo spretni; dokaz je to, da v Nemčiji avstrijskega delavca v Kruppovih tovarnah višje cenijo od nemškega. Ne taji, da je avstrijski delavec zadaj za angleški, ampak tega so krivi izključno avstrijski tovarnarji.

Nato so govorili zastopniki delavstva. Ekspert sodrug Tuller je naslikal grozne razmere po plavžih alpske montanske družbe v Donavici in izjavil, če delavci ne dobe osemurnega delovnika po mirnem potu, si ga bodo pa izsilili.

Govorili so še drugi zastopniki in podali izjave o neznosnih razmerah v avstrijskih plavžih. Prišlo je tudi do male polemike med generalnim ravnateljem Kestranekom in sodrugom Karpelesom. Ravnatelj Kestranek je opomnil, da bi pomenilo skrajšanje 12urnega delovnika na 8urni povečanje števila delavstva. In ker bi delavci zahtevali za osemurno delo tisto plačo kakor so jo dobivali za 12urno, bi se stroški povišali za polovico. Sodrugi dr. Karpeles je odgovoril, da določijo plače in kraji delovnik impulz za uvedbo tehničnih sprememb, ki bi se drugače gotovo ne uvedle. Zategadelj so višje plače in kraji delovnik najvažnejše sredstvo za pospeševanje industrije.

Eksperta zveze kovinarjev sodruga dr. Karpeles in Beer sta napravila s svojimi strokovnjaškimi izvajanjmi velik vtisk.

Ljubljana in Kranjsko.

— Nepotrebno lakajstvo. Blagorodna in denarna gospoda, ki ima mnogo časa in denarja v izobilju, je napravila avtomobilski izlet po planinskih deželah in počastila s svojo dirko tudi naše kraje. In kakor na povelje sta šla deželni

SVEN HEDIN:

Boj z levi.

(Konec.)

Položaj je postal še nevarnejši, ko so napredovali z gradnjo železniškega tira dalje in dalje, in je ostalo le nekaj delavcev ob mostu reke Tsave. Mejo so še povišali, ogenj je plapolal kakor največja grmada, straža je bila postavljena na vseh koncih in krajih, puške so bile nabite in v vsakem ležišču je tolkel en delavec po praznih olinatih posodah, da bi prepočil zver. Strah je delavce tako prevzel, da so bili popolnoma otrpli in še streljati niso mogli, če so zagledali leva tik pred seboj. Celo iz bolniškega šatora so odnesli levi enega bolnika. Prihodnja žrtve je bil nedež za vodo. Ležal je tako, da je imel glavo nedež šatora in noge proti vratom; lev je preskočil ograjo, zgrabil delavca za noge in ga vlekel za seboj. Nesrečnik se je oprl-jel zaboja, potem vrvi, s katero je bil pritrjen šator, a vrv se je odrgala. Lev je vlekel svojo žrtev ob ograji, poiskal primeren prostor, da je šel skozi mejo in se je splazil na drugo stran, kjer ga je čakal še en lev, s katerim sta si delila plen. Prihodnje jutro so našli ob ograji ostanke obleke in koščke mesa, odrgano roko s prstanom. Prstan so poslali delavčevi ženi v Indijo.

Potem je bil nekaj časa mir. Levi so imeli najbrže opraviti drugje in ker je postajala vročina vedno hujša, so spali delavci zuna. Neko noč so sedeli delavci okoli ognja, kar skoči lev čez plot, obstoji pred delavci in jih srepo gleda. Vsi preplašeni planejo delavci kvišku in mečejo v leva kamenje in goreče trske. Ali lev se ne zmeni prav nič, skoči na enega izmed delavcev in plane z njim skozi ograjo. Pred ograjo je čakal drugi lev in 30 metrov od ograje proč sta požrla plen.

Vsako noč skozi cel teden je čakal polkovnik v enem izmed ležišč, o katerem je pač mislil, da pridejo zveri v vas. Rekel je, da ne razdraži kmalu nekaj tako živce kakor brezuspešno čakanje. Čul je iz daljave opominjajoče tuljenje roparjev, a umolknilo so takoj čim so se približali taborišču. Straža je tedaj zaklicala: »Čuvajte se, bratje, hudič prihaja!« In čez nekaj hipov so že odmevali obupni klici v tiho noč. Zveri so vlekli svoj plen. Končno sta postala leva tako predrzna, da sta oba skupaj preskočila ograjo in da je vsak odnesel po enega moža. Nekoč se ni posrečilo enemu izmed levov, da bi spravil svojo žrtev skozi ograjo, izpustil jo je moral in se zadovoljiti z deležem, ki mu ga je privoščil tovariš. Delavec, ki ga je lev izpustil, je bil pa tako grozovito razmesaren, da je umrl, še preden so ga prenesli v bolniški šator.

Neprestan strah pred smrtjo, noči brez spanja, so pripravile delavce ob vso moč, nič več niso mogli zdržati tega stanja, pričeli so stavkati. Prišli so v Afriko, da bi z delom pri železnici zaslužili svoj življenski obstanek, ne pa da bi bili levom za hrano. Nekega dne so ustavili vili vlak, pometali vanj svojo prtljago in se odpeljali proti obali. Nekaj pogumnih je pa le ostalo pri polkovniku. Ti so se ponoči skrivali po drevmu, v rezervuarju na postaji ali v pokritih jamah, ki so jih izkopali v šatoru.

Polkovnik Patterson je nato pisal nekemu svojemu tovarišu in ga prosil, naj mu pride na pomoč pri levjem lovu. Vlak, s katerim se je bil pripeljal Pattersonov prijatelj, je imel zamudo in bilo je popolnoma temno, ko je stopal po ozki stezi skozi grmičevje proti šatoru. Spremljal ga je sluga, ki je svetil. Na pol poti od kolodvora plane iz pobočja nekega hriba lev na potnika, skoči Angležu na hrbet in mu s svojimi krepkimi tacami zada štiri globoke rane. Odvedel bi ga bil s seboj, ako bi ne bil

sprožil Anglež karabinerjo. Lev je bil omamljen in je spustil svoj plen, a hitro je skočil na sluzabnika in izginil v temi s svojim plenom.

Nekaj dni potem pride k polkovniku neki Suaheli, potomec arabskega očeta in zamorske matere, ter pove, da je lev ravno kar uplenil osla in da se čisto v bližini gosti z njim. S selom se je polkovnik takoj odpravil na določeno mesto in je že od daleč zagledal iz grmičevja rumeni hrbet zveri. Vodnik je bil neoprezen in je stopil na vejo. Lev je vsled šuma izginil v neprodinrem grmičevju. Polkovnik je hitel in je sklical vse ljudi, kolikor jih je mogel dobiti. Ljudje so vzeli s seboj bobne, pločevinaste ročke, obstopili gosto grmičevje in se pomikali počasi dalje med groznim ropotanjem, polkovnik je prežal na mestu, kjer bi se morala zver prikazati. In res! Kmalu je prišel mogočen lev, razjarjen in besen, ker ga motijo. Počasi je šel popolnoma v ravni smeri, večkrat je obstal in njegove misli so se tako izključno bavile z ropotanjem za njim, da ni zapazil lovca. Samo trinajst metrov sta bila lovec in lev narazen; polkovnik dvigne svojo dvocevko — lev zasliši neko gibanje, pogleda, zasadi prednji nogi v zemljo in se pripravi na skok, jezno sopeč, prednji zobje se mu blešče. Polkovnik meri na glavo, pritisne — a puška se ne sproži.

Ali v tem trenutku se obrne lev in se splazi nazaj v goščo; nekeje je počil strel, lev je odgovoril nanj z razjarjenim tuljenjem. Polkovnik je moral čakati do noči. Dvocevko si je bil v naglici izposodil, za noč si je pa pripravil lastno orožje. Osel je še vedno ležal tam kakor zjutraj. V bližini mrtve živali so postavili štiri metre visoko strelno stojnico. Ko je solnce zahajalo je šel polkovnik na ploščo. Ob ekvatorju trajal mrak le malo časa, ako ne sveti mesec, postane silno hitro temno kakor v rogi. V takih nočeh leže žog prijatelji. Dvigneta puška, dva

neki mir, ki dela človeka plašnega. Patterson je sam priznal, kako mu je prihajalo od minute do minute tesneje. Puško je držal v roki in čakal nepremičen. Z gotovostjo je vedel, da bo prišel lev in s svojim tovarišem požrl osla, ker iz taborišča delavcev ni bil čul doslej še nobenega krika.

Ali ni sedaj zašumelo tako, kakor bi se bila zdrobila suha veja pod silno težo? Mogočno telo se je stiskalo skozi grmovje, to se je slišalo natančno. Potem brezglasna tišina. Sedaj globok vzdih, znamenje lakote — zver je bila v najbližji bližini. Zopet je zašumelo rahlo skozi grmičje, potem je pretrgal nočno tišino ostuden, grozen krik. Lev je zavohal človeka. Ali se bo obrnil? Ravno nasprotno, ne zmeni se več za osla, ampak naravnost koraka tje, kjer čaka polkovnik.

Dve uri je lazila zver okoli lovca, vedno v ožjih krogih. Lovca je postajalo strah in groza. Kaj to? Nekaj mehkega začuti na tliku — »sedaj me ima pošast«, si je mislil, ali bila je le sova, ki ni opazila nepremične polkovnikove postave.

Vendar je lev preračunal svoj načrt in se pripravil za naskok. Komaj se je razločevala zver od peščenih tal. Tedaj počí prvi strel skozi noč, lev silovito zarjuje in zbeži v najbližji grm, kjer se valja semtertja, še vedno rjove od bolečin. Glasovi ponehajo, potihnejo popolnoma, še nekaj dolgo zategnjenih vzdihov, s prvim roparjem je bilo obračunljeno.

Preden je še napačil mladi dan, so šli delavci s trombami in bobni in nosili polkovnika okoli mrtve zveri. Vriskali in peli so, da je kar odmevalo. Drugi lev je nadahčeval s svojimi obiski, a zopet ga kmalu nato tudi usmrtili. Delavci so gopet mirni hodili na delo in polkovnik je postal znan po vsej okolici.

glavar dr. Susteršič — ki je ad hoc pritekel z Dunaja — in mestni župan dr. Tavčar delat tej gospodi štafajo in jih pozdravljati pri njihovi privatni zabavi. Neumestno bizantinizem zastopnikov avtonomnih korporacij v deželi ob zabavi plemenitnikov in denarnikov je napravil na prebivalstvu tem neprijetnejši vtisk, ker teh oficijelnih gospodov ni videti nikjer, kjer se ljudstvo zabava. Zavoljo tujnega prometa ni usiljivost deželnega in mestnega gospoda bila potrebna, zakaj brzopeti gostje, ki so včeraj dirjali skozi mesto, vzdigajo pač obilo prahu, puščajo v deželi precej bencinskega smrada, a malo denarja. In tudi zavoljo Habsburžanov, ki so se dirke udeležili, ni bilo treba gg. dr. Susteršiču in dr. Tavčarju, da sta kot oficijelna zastopnika hitela na dirkališče, ker po našem skromnem prepričanju mestni župan in deželni glavar nista dvorna lakaja; tem manj je bilo taktično ravnanje obeh gospodov, ker bi se v prebivalstvu utegnili roditi sum, da ju je gnalo vroče koprnjenje, in da sta se šla nastavljal, če bi le po naključju kanil kak orden na suknjo. Saj redovi so dandanašnji ceno! Ob tej priložnosti pa je grajati tudi uporabo državnega vojaštva za tako privatno veselje, ki je izletnikom z zastavicami pot kazalo. Brambovcev domovine pač ne gre zlorabljati za strežaje in avtomobilsko gospoda naj svoje zabave raje sama plačuje, namesto da z njimi obremenjuje vojni proračun, ki sloni na ljudskih plečih.

— Ali je trializem — monstrum? Dr. Žitnik ne zna držati jezika za zobni in prav pogosto izblekne svoje misli. To pa je zoper klerikalni princip. Tudi v sredo je na Dunaju mačka imenoval mačka, to pa pri klerikalcih ni dovoljeno in bi šlo za tem zna povedati svojo storičjo. Žitnik je imenoval trializem, s katerim klerikalci velik šunder delajo, monstrum: če bi bil tedaj, ko se mu je ta nesreča zgodila, slučajno zunaj parlamenta, recimo na kašnem ljudskem shodu, bi bil trializem nedvomno počastil z imenom švindelji. Vsled tega pa je bil ožen v stehi. Hrvaški pravaši, klerikalni zavezniki, so se namrdnili in pokazali zobe. Žitnik je hitel dokazovati, da je govoril drugače kot trdijo poročila in da je — mislil drugače kot je govoril. Ker je Susteršič vnaprej vedel, da se Žitnik iz te trialistične zagate ne bo gladko izmotal, in da odpravi šobo, ki so jo vsled Žitnikovega ohlapnega jezika držali Hrvatje, ga je še prehitel, češ da je Žitnik govoril le za svojo osebo in ne v imenu kluba, in je konstatiral, da so vsi ostali člani »Hrvaško-slovenskega kluba« drugačnega mnenja, tudi če bi se bil Žitnik nad trializem in hrvaškim državnim pravom pregrešil. Domovina je rešena!

— Nedeljski počitek v trgovinah. Kranjska železna vlada je razveljavila deželnovladni razglas z dne 12. julija 1907 in izpremenila člen IX. razglasa z dne 25. oktobra 1905 o nedeljskem počitku. Nove določbe veljajo že z jutrišnjem nedeljo. V smislu vladnih razglasov veljajo na Kranjskem naslednje izjeme glede na nedeljski počitek v trgovinah: V Ljubljani, na Glincah, na Viču, v Mostah, na Selu, v Vodmatu, v Štepanji vasi in v Sp. Šiški smejo biti trgovine splošno odprte ob nedeljah pred 6. in 25. decembrom, na dan sv. Jožefa in ob birmovanju, in sicer od 7. do 12. in od 3. do 6. pop., v Sp. Šiški poleg tega še na nedeljo po 24. avgustu od 7. do 12. dopoldne in od 2. do 5. popoldne. Sicer je v navedenih krajih dovoljena ob nedeljah izjemni Božič in veliko nedeljo — le prodaja svežega sadja od 7. do 10. dopoldne. — V Kočevju, v Kranju in v Novem mestu smejo biti trgovine nepretrgano odprte, in sicer v Kočevju od 7. do 12., v Kranju in Novem mestu od 8. do 1.; seveda mora imeti vsak uslužbenec v dobi od 1. maja do 31. oktobra vsako drugo nedeljo prosto. V blejskem zdraviliškem okolišu smejo biti trgovine v sezoni od 1. maja do 30. septembra odprte ob nedeljah od 7. do 12. dopoldne in od 2. do 5. popoldne. V ostalih krajih dežele smejo biti trgovine odprte ob nedeljah od 7. do 1. izvzemši čas glavne dopoldanske službe božje, vendar mora imeti uslužbenec od 1. maja do 31. oktobra vsako drugo nedeljo službe prosto. Razen tega veljajo za poedine kraje še nekatere druge dalekosežnejše izjeme od nedeljskega počitka. — Z zakonom o nedeljskem počitku je tista kakor z vsimi socialno političnimi zakoni — kakor rešeto je, ki ne zadržijo socialno političnega načela. Zakon z dne 16. januarja 1895 v svojem 1. členu ošabno oznanja, da ima ob nedeljah počivati vse obrtno delo. Ampak nadaljnji člani navrtajo v to socialno politično načelo toliko lukenj, da ostaja uslužbenec le malo od ošabne obljube v 1. členu. Zlasti veliki siromaki so trgovski uslužbenec, ki vsled deželnovladnih odredb nedeljskega počitka niti ne poznajo in jim je ob nedeljah vsakdanja robota le za malo spoznanje olajšana.

— Nedostatek pri električni cestni železnici. Pišejo nam: Okolo 8. zvečer se električni promet zredil in se vrača vsak drugi voz z južnega kolodvora v remizo. Ker na voze ni označen cilj vožnje — kakor je po vseh drugih mestih pod božjim solncem v navadi — se marsikomu pripeti, da se oćiganjen za čas in denar. Če vstopi n. pr. pred glavno pošto v električni voz v dobri veri, da ga popelje na cilj ob glavni progi, izve pred magistratom — potem ko je odradjal svoj obolus — da pelje voz v remizo. Ne ostaja mu drugega, kot da počaka sedem in pol minut na prihod novega voza. Ali pa — kar je v večini slučajev boljše — da jo peš udari. kamor je namenjen. V tem, da tekojo električni vozovi na škodo občinstva brez vidne označbe po mestu, se razodeva velika zanikrnost uprave električne ceste železnice. Dobroto, ki je vpečljana povsod drugod in ki jo je uprava ceste železnice naklonila onim vojščakom, ki so pred nekaj tedni trafil čas in smodnik v Ljubljani, bi lahko privoščila tudi domačemu občinstvu, ki hodi po resnih opravilih!

— Na naslov južne železnice. Z železniškim prelazom na Dunajski cesti je občinstvo hudo oškodovano. Prelaz nad železniško progo bi smel zmisel kot nekaj pripomoček za silo, če je premikanje vlakov čez Dunajsko cesto neob-

hodno. Ampak južna železnica z zgrajenim prelazom hudo izkorišča občinstvo, ki je navezano na hojo preko železniške proge. Železniške zapornice so dosledno zmerom vso noč zaprte, ne glede na to, če vozijo vlaki po progi ali ne. Železniška uprava skopari pri čuvajih, uslužbenih pri prehodu na Dunajski cesti, ki imajo v resnici zelo naporno službo in insinuira občinstvu, da dela na ljubo njenemu profitu turistične vaje preko železniškega prelaza. Ape-liramo na upravo južne železnice, da prizane našim nogam in napravi temu prometnemu škandalu, ki nima nikjer na svetu primere. kraj in konec!

— V soboto vsi v Narodni dom! Prihodno soboto popoldan bo na vrtu Narodnega doma v Ljubljani velika ljudska veselica, ki jo prirede ljubljanske organizacije v prid tiskovnemu skladu »Zarje«. Sodelovali bodo pevski in tamburaški zbor »Vzajemnosti« ter »Rudarska godba delavskih organizacij iz Trbovelj«. Vabila in vstopnice so se že začele razpošiljati in prosimo vse kolporterje, da skušajo po možnosti vse oddati. Podrobnosti o veselici priobčimo prihodnji teden.

— V Trnovem v Ljubljani bo v ponedeljek ob 8. zvečer javen shod pri M. Sokliču, pred Konjušnico 4, na katerem poroča sodr. Etbin Kristan, občinski svetnik v Ljubljani, o političnih razmerah pri nas.

— Družinski kruh iz pekarn »konzumnega društva za Ljubljano in okolico« je izredno dobre kakovosti. Tehta 1 kg 75 dkg in stane 56 v. Ostane 5—6 dni svež, dober in okusen. Dobi se v vseh prodajalnah konzumnega društva.

— Drobtine iz pekarn konz. društva se do-be po izredno nizkih cenah. Vpraša se v prodajalnah društva.

— Stavbna sezona je letos v Ljubljani precej medlejša kakor druga leta. V Čopovi ulici je prizidek k tovarniškemu poslopju Ivana Bonača dograjen do drugega nadstropja. Na vogalu Elizabetne in Ciril in Metodove ulice ograjeno stavbišče za novo jezuitsko cerkev sv. Jožefa in stavbno kamenje je pripravljeno. V kratkem začno izkopavati temelj. Barbičeva vila v Hradskega vasi je dogotovljena, prav tako vila »Kranjske stavbinske družbe« ob cesti na Rožnik. Vilo Hayne ob Zarnikovi ulici ome-tujejo. Zaspiranje Zelene jame ob progi južne železnice čvrsto napreduje; doslej so jo zasuli do izmenjaljšča. V Hradskega vasi je dogotovljena enonadstropna hiša J. Hlebsa. Na Poljski poti sta projektirani dve hiši. Hiši na dvorišču Vincencijevega društva na Kotnikovi ulici sta do polovice očiščeni, prav tako M. Kokaljeva hiša na podaljšani Škofji ulici. Pešpot pred Prelovskevo vilo na Zarnikovi cesti in pred Mayerjevo hišo na Franca Jožefa cesti so tlakovali s kamenitimi ploščami. V Schreyerjevi hiši (Filipov dvorec) na Francem nabrežju so zidarska in tesarska dela končana. Na periferiji mesta je zidanje živalnehe nego v središču, zlasti na Glincah, na Viču in v Spodnji Šiški je zraslo v letošnji stavbni seziji iz tal mnogo novih zgradb. — Na novoregulirani Gruberjevi cesti (Nadvojvode Friderika ulica) se dela bli-žajo zaključku. Vsled poglobitve te ceste je po-trebna tudi primerna regulacija Domobranske ceste in Streliške ulice. Na novem jezu mon-tirajo priprave za električni tok. Vrhnji del ceste in del brega je dobil železno ograjo. — Dovažanje kamena iz Podpeči se nadaljuje. Vsak dan pripelje parnik štirikrat po dva velika čolna. Kamenje izkladajo na bregu Ljubljanice na Pru-lah.

— Stavbna zadruga zasebnih uradnikov v Ljubljani. Splošna draginja stanovanj posebno pa pomankanje malih stanovanj, ki ga zelo občutijo tudi zasebni uradniki, je rodilo to prepo-trebno zadr., katere namen je priskrbovati svo-jim udom zdrava in cena stanovanja s tem, da gradi eventualno kupuje hiše. Pravila so že re-gistrovana. Zadruga stoji na strogo in izključno gospodarskem stališču. Člani zadruge postanejo lahko le tisti, ki so zavarovani pri deželnem uradu splošnega pokojninskega zavoda za na-meščence v Trstu. V kratkem bo občni zbor, ki se pravčasno naznani. Že danes opozarjamo vse interese na to prepotrebno zadrugo. Pri-glase sprejema g. Silvester Škerbince, prokurist podružnice Jadranske banke v Ljubljani.

— »Glasbena Matica« v Ljubljani priredi 24. junija 1911 l. produkcijo. Spored: 1. a) Grieg: Poetična slika, b) Heller: V gozdu. Na klavir igra g. Ivan Žargi. (Sola gđc. J. Chlumecke, 6. razred.) 2. Grieg: a) Iz suite »Peer Gynt«; b) Jutranje razpoloženje, c) V palači gorskega kralja. Na klavir igra gđc. četveročrno gđc. Cirila Bole, 5. razred, in Nada Komotar, 6. razred. (Sola gđc. J. Chlumecke.) 3. R. Schumann: Sanjarija. Na gosli svira gđc. Vincencija Rav-nikar. (Sola g. Vedrala, 4. razred.) 4. a) Gre-čanirov: Nokturno, b) Heller: Sprehod osam-ljenega. Na klavir igra gđc. Mar. Torelli. (Sola g. J. Chlumecke, 6. razred.) 5. a) Dvořák: Slo-vanski ples. Op. 72. št. 8. b) E. Abesser: Ci-gani v gozdu. Četveročrno na klavir igra gđc. Ana in Elza Sturm. (Sola g. Pavčiča, 6. raz-red.) 6. a) Dr. B. Ipavice: Cigarska Marija, b) Dr. B. Ipavice: V spominsko knjižo, c) A. Ned-ved: Ljubici. Pesmi, poje gđc. Štef. Skrbinšek. (Sola g. M. Hubada, 3. razred.) 7. Raff: Taran-tella. Na klavir igra gđc. Vera Rekar. (Sola g. V. Talichove, 7. razred.) 8. Grieg: Norveški svatbeni sprehod. Na klavir igra gđc. Ana Bartl. (Sola g. V. Talichove, 7. razred.) 9. Raff: Tretji stavek iz sonatine v C-duru. Na klavir igra g. Stanko Komar. (Sola g. V. Talichove, 6. razred.) 10. a) Fr. Drla: Madrigal, b) St. Wahl: Ogrski. Na gosli svira g. Karel Planinšek. (Sola g. J. Vedrala, 4. razred.) 11. a) Dr. B. Ipavice: Neza-konska mati, b) O. Dev: Vzdihi. Pesmi, poje gđc. Štefanka Skrbinšek. (Sola g. M. Hubada, 3. raz-red.) 12. a) A. Dvořák: Na starem gradu, b) Fr. Schubert: Improvptu v Es. Na klavir igra gđc. Mar. Breskvar. (Sola g. J. Chlumecke, 7. razred.) 13. Čajkovskij: a) Barkarola, b) Jasne noči, c) Karneval. Na klavir igra gđc. Ivana Lampe. (Sola g. Fr. Gerbiča, 7. razred.) Začetek točno ob pol 8. zvečer. Občinstvo se prosi, da stopa v dvorano pred začetkom produkcije in

eventualno v odmorih med posameznimi toč-kami. Med izvajanjem posameznih točk v dvo-rano stopati ni dovoljeno. Gojencem pri produk-cijah ni dovoljeno odzivati se ponovnemu odo-bravanju.

— Glasbena Matica priredi koncem šolske-ga leta tri javne produkcije gojencev GI. Maticе. Vršile se bodo v dneh 24., 25. in 27. junija t. l. v dvorani hotela »Union«. Vstop je brezplačen. Za ono občinstvo ki hoče prispevati k pokritju stroškov, so rezervirani sedeži po 1 K in se do-bivajo v trafiki gđc. Jerice Dolenčeve v Prešer-novi ulici in na večer produkcij pri blagajni. Končni izpiti v glasbeni šoli bodo dne 1., 2., 3. in 4. julija.

— Velik kres bo danes zvečer v hotelu »Bellevue«. Obenem se vrši tam tudi koncert. Več v inseratu.

— Zvit tat. Pred kratkim je bil nekemu šo-ferju v Metliki pri Celju ukraden zlat prstan, katerega je menda izmaknil nek nemški popotni obrtni pomočnik. Znal jo je tako izvit, da si je iznosil pri nekem kovaču kolo s pretvezo, da se pelje z njim za tatom proti Ljubljani. Kovač pa sedaj že čaka in čaka, a lovca za tatom le ni nazaj, ker je je neznanec brčkone kje pro-dal. Kolo je trdke »Puch« in je vredno 170 K.

— Idealk. Spored za soboto 22., nedeljo 23. in ponedeljek 24. junija 1912: 1. V katalonskih hribih. (Lepa potovalna slika.) 2. Tekoči zrak. (Velezanimiv znanstven posnetek.) 3. Gospod se hoče zabavati. Samo pri zadnji predstavi. 4. Kralji v pregnanstvu. (Senzacijska, učinko-vita drama v treh delih. Film prinaša senzacio-nalno afero.) Pri vseh predstavah. 5. Rozalija, špiritistinja. (Velekomično.) Popoldanski sp-re-d v teh dneh traja 1 in pol ure. Soboto od 4. do pol 6. ure in od pol 6. do 8. ure. Nedeljo od 3. do pol 5. ure in od pol 5. do 6. ure.

Najboljša pijača ob vročem poletnem času je dobra kava. Ona človeka kar nekoliko osveži in okrepa, da ložje prenaša poletno vročino. Saj celo turisti priporočajo kot najboljšo osve-žilo na popotovanju mrzlo kavo. Našim gospo-dinjam je znano, da se da najboljša kava napra-viti s Kolinsko kavno primesjo, ki se kavi pri-dene. Kolinska kavna primes sluje kot najboljši kavni priodek. In po pravici. Ona daje kavi iz-vrsten okus, prijeten vonj in lepo barvo — to-rej vse one lastnosti, ki jih od vsake dobre kave zahtevamo. Najbolj pametno ravna torej ona gospodinja, ki prideva kavi izvršni kavni pri-datek: Kolinsko kavno primes. Taka kava bo namreč vsakemu najbolj ugajala.

Štajersko.

— Trbovlje. V nedeljo 23. t. m. prirede so-drugi iz Trbovelj in Hrastnika izlet v Pleskovo. V Pleskovem bo skupna gozdna veselica v prid delavske godbe organiziranih delavcev v Tr-bovljah. Sodrugi iz Trbovelj se zberbo ob 2. po-poldne na dvorišču »Delavskega doma«, sodrugi iz Hrastnika se snidejo ob 2. popoldne pred konzumnim društvom, odkoder odkorakajo na ve-selični prostor. Za dobro postrežbo, jedila in pi-jačo je preskrbljeno. Sodrugi, delavci, udeležite se izleta in veselice v obilnem številu!

— Gimnazija v Celju. Vpisovanje v I. raz-red samostojnih nemško-slovenskih gimnazij-skih razredov v Celju bo 6. julija in 16. sep-tembra t. l. od 8. do 10. ure dopoldne.

— Zaradi dekleta. V Koštomajevi gostilni v Bukovskemžlaku sta te dni popivala kmečka fanta Fr. Ambrož in Karol Starovaršnik. Pri drugi mizi sta sedela pa delavca Karol Košto-maj in Janez Pekelšek iz Teharja. Začeli so se vsi štirje med seboj zaradi nekega dekleta pre-pirati. Oba delavca sta zapustila gostilno, se oborožila z ročicami ter šla v nek grm ob poti Ambroža in Starovaršnika čakati. Ko sta šla sled-nja dva proti domu, sta skočila Koštomaj in Pekelšek iz grma ter ju začela neusmiljeno pre-tepati z ročicami. Oba napadena sta dobila težke poškodbe in so ju morali spraviti v bolnišnico. Koštomaja in Pekelška so pa izročili okrožni sodniji v Celju.

— Nov brzovlak Dunaj—Maribor. Od dne 27. junija do 14. julija bo vozil med Dunajem in Mariborom nov brzovlak. Dunaj bo ta vlak zapustil ob 11. uri 35 minut in bo privozil v Ma-ribor ob 4. uri 43 minut popoldne. Iz Maribora proti Beljaku odvozi ta vlak ob 4. uri 57 minut.

Koroško.

— Interurban v Borovljah. Telefonska po-staja v Borovljah je dobila interurbano zvezo z glavnimi mesti v Avstriji in v Budimpešto.

— Smrt rudarja. Predkopač Josip Leitner iz Spitala je hotel izpodkopati v Hittenbergu večjo plast zemlje. Pri tem se je plast utrgala in mu padla na drog, ki se mu je zasadil v tre-buh. Leitner je v kratkem umrl.

Istra.

— Nadomestno deželnozborsko volitev v Pulju, ki je bila razpisana na 23. junija, je na-mestništvo odgovorilo in se vrši volitev šele v ne-deljo, dne 28. julija.

— Velika avtomobilska nezgoda na Učki gori. Avtomobilska planinska tekma je zahte-vala troje žrtev. Na potu čez Učko goro se je avtomobilu št. 5, ki je last Alfreda Fischerja iz Berlina, pokvarilo kolo. Šofer je lastnika takoj opozoril na nezgodo, a leta mu je ukazal, da naj vozi naprej. Na vožnji z Učke gore je naenkrat odpovedala zavora. Šofer je vozil z vso naglico in ravno v trenutku, ko je odpovedala zavora, z vso silo zadel ob skalo, ki je štrlela na cesto. Sunej je bil tako močan, da sta Fischer in nje-gova soproga odletela z voza in padla na skalo. Žena je obležala mrtva na licu mesta, Fischer je izdihnil čez nekaj minut. V vozu je bil kot kontrolor ritmolster Watzel, ki je pri padcu dobil težke poškodbe, si prebil črepijo in po-lomil rebra; pretresel si je tudi možgane. Po-nesrečena so takoj prenesli v koč na Učki gori, a je podlegel težkim notranjim poškodbam. Šofer je ostal popolnoma nepoškodovan.

— Kolikokrat izda marsikdo po nepotreb-nem še več kot dve kroni; a »Slovenski Ilustro-vani Tednik« stane za četrta leta le dve kroni ter priobčuje toliko zanimivih slik in zabavnega ter poučnega čtiva, da bi »Slov. Ilustrovani Tednik« naj ne manjal v nobeni slovenski rodbini. Na-ročite si ga!

Volitve v obrtno sodišče v Trstu.

V nedeljo 23. t. m. se vrše volitve prised-nikov in namestnikov za I., II. in III. skupino obratov v obrtno sodišče v Trstu. Tržaška stro-kovna komisija je izbrala, dogovorno z orga-nizacijami krajev, ki spadajo pod to sodišče sledeče sodruge kot kandidate:

Skupina II. Rdečkasto-rumene glasovnice.

Mala obrt.

Prisedniki:

1. Cecutia Vilhelm, delavec, Trst, Ul. Concor-dia 7.
2. Krišćak Josip, zidar, Trst, Sv. M. Magdalena zgornja 657.
3. Schnelder Fran, krojač, Trst, Ul. Settefon-tane 1.
4. Schurch Paskal, knjigovezec, Trst, Ul. F. Venezian 16.
5. Suber Ivan, litograf, Trst, Ul. Farneto 22.
6. Visintin Domnik, zidar, Trst, Ul. Giuliani 47.
7. Žbevena Ignac, pek, Trst, Ul. M. D' Azeglio 20.

Namestniki:

1. Bracich Alojzij, kovač, Trst, Ul. M. del Mare 6.
2. Fernetig Ivan, mizar, Trst, Ul. Giuliani 34.
3. Miani Peter, klesar, Trst, Ul. Concordia 7.
4. Sossic Martin, zidar, Trst, Ul. Scoglietto 261.

Prisednik vzklicnega sodišča:

Vrubel Viktor, strojnik, Trst, Ul. Montecuc-coli 93.

1. skupina. Zelena glasovnica.

Veleobrt.

Prisedniki:

1. Božiglav Edvard, kotlar, Trst, Ul. Gasparo Štampa.
2. Fabbro Josip, kotlar, Trst, Ul. Madonnina 40. parelli 4.
3. Jeluscheg Konstantin, strojnik, Ul. G. Schiap-pa 8/1.
4. Lovisato Fran, kovinar, Ul. L. Papiriano 8/1.
5. Vaccari Ivan, kotlar, Ul. Calvoia 10.
6. Zorn Hektor, electricist, Ladjedelnica sv. Marka.

Namestniki:

1. Daus Maksim, strojnik, Sv. Alojzij 753.
2. Sebitsch Josip, strojnik, Ul. Crist. Colombo 7.
3. Colja Ivan, mizar, Lloydova ladjedelnica.

Prisednik vzklicnega sodišča:

Coglienna Anton, strojnik, Ul. G. Schiappa-relli 4.

III. skupina. Rožnata glasovnica.

Trgovski uslužbenci.

Prisedniki:

1. Orlando Roko, trgovski uslužbenec, Trst, Ul. Cavana 13.
2. Rovere Viktor, trgovski uslužbenec, Trst, Ul. S. Michele 17.
3. Tassan Menotti, trgovski uslužbenec, Trst, Ul. Farneto 14.

Namestniki:

1. Lenardon Josip, trgovski uslužbenec, Trst, Ulica Barriera 10.
2. Sivitiz Anton, trgovski uslužbenec, Trst, Ul. Giulia 55.

Vzklicni sodnik:

Turek Angelj, trgovski uslužbenec, Trst, Ul. di Chiadino 686.

Trst.

— Volitve v obrtno sodišče. V nedeljo 23. t. m. se vrše torej volitve treh važnih skupin prisednikov in namestnikov v obrtno sodišče. Sodrugi, ki so dobili za agitacijo potrebna na-vodila, so naprošeni, da izvrše še v zadnjem trenutku svojo dolžnost. Vsi se morajo zave-dati važnosti delstva, da bodo sodili spore med delavci in delodajalci tudi zavedni delavci. Vsem torej še enkrat, na delo!

— Nova ljubljanska tromba N. D. O. se je osmelila v svoji četrtkovi številki objaviti uvod-nik, spleten v Trstu iz samih laži. Pobijati laži, ki jih objavljajo razni listi proti socialni demo-kraciji in njenim organizacijam, je brezplodno delo. Ne zaleže nič! Konstatiramo samo, da so stopili tržaški slovenski zidarji v ponedeljek v stavko pri štirih stavbah, ker so delodajalci na-jelj neorganizirane delavce. Organizirani zi-darji so se podali na delo šele tedaj, ko so delo-dajalci neorganizirane odstranili ali pa so se ti organizirali. Konstatiramo končno z veseljem, da so med neorganiziranci bili le pri enem pod-jetju Slovenci. Po drugih podjetjih so bili ita-lijanski delavci. Nas ni prav nič sram, ako nas imenujejo teroriste ali kar si bodi. Zlasti ne, ako nam kaj takega očitajo slovenski narodnjaki. Delavci so si priborili s pomočjo organizacije moč in vpliv. Bili bi enostavno vredni, da se jih natepe, ako ne bi hoteli uporabljati svoje moči v korist delavstva in proti vsem škod-ljivcem, pa naj bodo ti slovenske ali italijanske narodnosti. Neorganiziran delavec je kakor pa-rasit na zdravem telesu zavednega delavstva. Delavec, ki živi bogate sadove dela in bažo organiziranih delavcev, pa se noče organizirati, je breznačajnejš ali duševni revež. Tisti, ki ga odvračajo od organizacije in ki skušajo orga-nizacijo razbiti, so nevedni celo našega so-vraštva. Organizacija je življenje delavcev, zato si ne bo dalo delavstvo odvzeti svoje organi-zacije od nobenega in v imenu nobene stvari. Zidarji vedo sedaj prav dobro, kakšni so slo-venski narodnjaki. Vedo, kako trošijo denar, da bi odvzeli delavstvu moč, organizacijo. Zato nimajo pričakovati narodnjaki od nas prav nič prijetnega. In mi bomo ostali na svojem boj-

Cementne cevi
v vseh merah,
barvaste plošče
itd.

Kranjska betonska tvornica Tribuč & Komp., Ljubljana

Pisarna, delavnica in skladišče na Tržaški cesti. — Telefon šte. 296.

Stopnjice, bal-
koni, spome-
niki, stavbni
okrasni itd.

nem polju, zvesti svojim načelom in strem-
ljenju, pa če organizirajo vso slovensko me-
ščansko žurnalistiko proti nam. Nihče ni z
nam usmiljen, od nobenega tudi ne zahtevamo,
da bi nam delil miloščino. Zato smo proti na-
sprotniku tudi mi brez usmiljenja in bomo ne-
usmiljeno vodili boj proti vsem, ki imajo ve-
selje, razdirati naše delo. Ako pa objavljajo ne-
kateri časopisi kot uvodnike laži iz prsta iz-
sesane, tedaj nam ne preostane drugega, kakor
da preziramo tako žurnalistiko, ki sramoti naš
narod pred vsem svetom. Drugo vse uredimo
v Trstu, kakor bo prav nam in ne drugim.

— Nujno potrebno je, da se ranjenja obva-
ruje pred infekcijo. Zanesljivo antiseptično ob-
vezilno sredstvo, ki je tudi bolečine lajšajoče,
prisad odraščajoče in zdraviljenje pospešujoče,
je Praško domače mazilo iz lekarne B. Fragner
v Pragi. (Glej inserat.)

1,000.000 vinarjev

:: za tiskovni sklad „Zarje“ ::

27. izkaz:

Na koncertu del. org. v Trbovljah na vrtu sodr. Kač-
nika po. sodr. I. Ravnikarju: Lizi Kačnik 20 vin., Dragar
20 vin., I. Strnak 20 vin., Mozetič 20 vin., I. Dornik 20 vin.,
A. Laznik 20 vin., F. Laznik 20 vin., M. Kmet 20 vin., I.
Lukoš 10 vin., Fr. Ulaž 20 vin., Železnik 20 vin., Koduč
10 vin., Fr. Sotlar 20 vin., I. Bartel 20 vin., Kotar 20 vin.,
Fr. Hering 20 vin., Hrovat 20 vin., Fr. Špan 20 vin., G.
Hraskovec 30 vin., I. Pavšek 100 vin., I. Tore 50 vin., Štef.
Čičenšek 20 vin., A. Gošče 20 vin., M. Renko 20 vin., Fr.
Jančar 20 vin., M. Ilaš 20 vin., L. Majdič 100 vin., I. Lavrič
20 vin., Fr. Ratej 20 vin., A. Biosigo 20 vin., I. Zuharič 20
vin., M. Povše 20 vin., R. Buzio 20 vin., Fr. Šmid 20 vin.,
I. Medvedšek 20 vin., Fr. Kanižar 20 vin., I. Alba 20 vin.,
Hauptman 10 vin., M. Gosak 20 vin., Jeretin 10 vin., B.
Kosmač 20 vin., K. Šimon 10 vin., R. Guna 20 vin., C.
M. Iko 10 vin., Fr. Šimon 20 vin., I. Krečnik 10 vin., A. Se-
kil 10 vin., I. Urliko 20 vin., P. Gosak 20 vin., Fr. Ajnik
20 vin., I. Tokan 100 vin., V. Posavec 60 vin., R. Kalšek 20
vin., P. Papež 20 vin., A. Jelen 20 vin., S. Zaplatič 10 vin.,
I. Smerekar 20 vin., I. Hudar 20 vin., I. Pintar 40 vin.,
D. Kokalj 20 vin., A. Topolšek 10 vin., I. Bačko 20 vin.,
Fr. Hribar 10 vin., Tršan, potnik pri Krišperju 100 vin., na
konferenci na Jesenicah 404 vin., Petrič 10 vin., pevec ljud.
odra v Trstu na zidarski veseliščni mesto vstopnice 300 vin.,
v delavnici Benvenuta v Nabrežini A. Čibic 40 vin., R. Do-
brila 40 vin., N. Dimičič 40 vin., G. Sever 40 vin., I. Gru-
den 40 vin., A. Ferlati 20 vin., G. Zamperlan 20 vin., I. Re-
bula 40 vin., A. Rebula 20 vin., A. Zupančič 30 vin., D.
Francešek 40 vin., G. Brunat 20 vin., I. Gruđen 50 vin., A.
Pianet 20 vin., N. Radušek 40 vin., I. Rokin 80 vin., I. Žu-
pančič 20 vin., L. Modeštin 20 vin., G. Marini 30 vin., Z.
Sustarčič 30 vin., Jožef Markuša 20 vin., I. Mrkvača 20 vin.,
G. Menigutti 30 vin., E. Legiša 20 vin., B. Riborič 40 vin.,
A. Manigutti 30 vin., A. Skrk 20 vin., E. Brandolič 40 vin.,
A. Cezare 20 vin., L. Ronsani 20 vin., v delavnici Kava Ro-
man in kamnolomu G. Zili 13 vin., I. Gieront 20 vin., T.
Gieront 10 vin., R. Adam 20 vin., G. Anut 20 vin., G. Po-
jan 20 vin., E. Zuk 20 vin., P. Spezot 20 vin., A. Pertot
40 vin., V. Furlani 20 vin., M. Perin 20 vin., P. Rikote 40
vin., A. Sabadin 20 vin., I. Sardač 40 vin., I. Puntar 20 v.,
I. L. Caharija 100 vin., I. Pasint 20 vin., A. Bargamos 20 v.,
I. Kalogini 20 vin., I. Kavčič 31 vin., T. Caharija 100 vin.,
F. Zigon 10 vin., K. Diano 20 vin., I. Zof 20 vin., A. Kav-
čič 20 vin., A. Lenarda 50 vin., Š. Ščuka 40 vin., M. Borto-
lati 32 vin., Delipolo 40 vin., V. Baš 20 vin., S. Papo 20
vin., B. Bosljan 20 vin., A. Štola 100 vin., I. Cunderlik
60 vin., F. Antonič 40 vin., D. Gionarda 10 vin., A. Pagato
30 vin., Z. Stefanato 10 vin., K. Matina 10 vin., I. Sedmak
41 vin., I. Tavčer 20 vin., I. Legiša 20 vin., V. Štola 20 v.,
C. Pertot 20 vin., I. Svara 20 vin., F. Harej 10 vin., I. Mo-
kele 20 vin., A. Jurca 83 vin., I. Pertot 40 vin., A. Pipan
20 vin., R. Gon 50 vin., I. Antonič 20 vin., I. Gruđen 32 v.,
F. Lorenčuti 20 vin., L. Cumaror 20 vin., A. Marušič 30 v.,
S. Burgo 20 vin., K. Martinš 20 vin., A. Rebula 20 vin., F.
Peru 40 vin., I. Caharija 100 vin., S. Kosmina 50 vin., I.
Jazbec 20 vin., A. Pertot 40 vin., I. Kobencelj 20 vin., I.
Lukman 40 vin., I. Pertot 20 vin., I. Persi 20 vin., A. Can-
kar 40 vin., I. Caharija 20 vin., I. Colja 20 vin., F. Zidarič
12 vin., F. Uršič 20 vin., F. Frankič 20 vin., T. Košta 10
vin., F. Lukman 20 vin., V. Kaligariš 20 vin., P. Ugenti
20 vin., M. Cermelj 40 vin., A. Colja 50 vin., L. Vio 20 v.,
G. Rikate 40 vin., S. Pertot 20 vin., v delavnici Ivana Ca-
haria v Nabrežini: A. Pertot 100 vin., I. Franciškin 40 vin.,
I. Colja 100 vin., M. Antonič 100 vin., I. Abokole 100 v.,
V. Kosmina 100 vin., I. Devetak 40 vin., S. Devetak 40 vin.,
I. Devetak 60 vin., M. Večinel, Sv. Kriz 100 vin., K. Vi-
doni, Sv. Kriz 100 vin., I. Cvetič 50 vin., R. Kosmina 100
vin., I. Tence, Sv. Kriz 100 vin., A. Ukmar 100 vin., A. Zer-
jav 100 vin., I. Tence 40 vin., I. Sedmak 100 vin., S. Sed-
mak 40 vin., I. Radović 100 vin., V. Kodrič 50 vin., A. Lav-
renčič 40 vin., A. Pertot 40 vin., V. Pertot 40 vin., A. Bron-
zin 40 vin., Buzeli 50 vin., I. Medved 100 vin., Zigon 40
vin., Gk. 40 vin., Gaspari 40 vin., Mahut 40 vin., Pertot
40 vin., I. Cozzi 120 vin., P. Kozzi 30 vin., I. Pirjevec 60
vin., I. Tence 30 vin., I. Sedmak 30 vin., I. Legiša 20 vin.,
I. Puligoj 40 vin., izven delavnice, nemenovana gospa 40
vin., T. A., učit. 40 vin., L. Cidurdo 30 vin., gđca. K. P.,
učit. 100 v., gđc. A. V., uč. 100 v., N. N. D. 70 v., N. N. Dor.
100 v., G. Godeš 60 v., Caharija Kečnov 40 v., A. Slavce
50 v., gđc. M. Lončar, pri Levu 100 v., Murnik od Ilirije-črme
500 vin., Borštink od Kollaske čkorije 200 vin., gostilna pod
Roži v Idriji (vesela družba) 58 vin., Baloh v Cukovi gos-
tilni v Idriji nabral 120 vin., Batagelj pri Leopušku v Idriji
120 vin., Kajetan pl. Premerešin v Idriji 100 vin.

Skupaj 122774 + 10074 = 132848 vin.!

Prispel je milijonski sklad sprejema, vloga v „Delavsko
hranilnici“ in izkazuje v „Zarji“ sodrug Viktor Zorc, taj-
nik strokovnih društev, Ljubljana, Šelenburgova ulica št. 6,
II. nadstropje.

Vestnik organizacij.

I. redni občni zbor Glasbene podružnice „Vzajemno-
stni se vrši danes, 22. junija ob 8. zvečer v vrtnem
salonu gostilne „International“, Resljeva cesta št. 22. —
Dnevni red: 1. Pozdrav načelnika. 2. Poročila: a) tajnika,
b) blagajnika, c) arhivarja, d) kontrola. 3. Volitev odbora.
4. Raznolasti. — Pristop imajo redni in podporni člani
podružnice. — K obitni udeležbi vabi odbor.

Odbor mladinske podružnice ljubljanske in nogo-
metni osek imata skupno sejo danes dne 22. t. m. ob
8. zvečer v društvenih prostorih v Šelenburgovi ulici.
Mesetni shod podružnice lesnih delavcev bo v ne-
deljo dne 23. t. m. točno ob 9. dopoldne v salonu gostilne
pri Levu na Marije Terezije cesti, z običajnim dnevnim
tedom.

Občni zbor skupine zidarjev v Ljubljani bo v ne-
deljo 23. t. m. ob pol 10. dopoldne v salonu gostilne „In-
ternational“ (J. Petrič), Resljeva cesta 22.

Kranj. Ustanovni občni zbor podružnice „Vzajemno-
stni se vrši danes, 22. junija ob 8. zvečer v vrtnem
salonu gostilne „International“, Resljeva cesta št. 22. —
Dnevni red: 1. Pozdrav načelnika. 2. Poročila: a) tajnika,
b) blagajnika, c) arhivarja, d) kontrola. 3. Volitev odbora.
4. Raznolasti. — Pristop imajo redni in podporni člani
podružnice. — K obitni udeležbi vabi odbor.

Ženska podružnica „Vzajemnosti“ ima v ponedeljek
zvečer ob 8. v društvenih prostorih redni mesečni sestanek.
Zavoljo božanske veselice je želeli čim obilnejše udeležbo.

Trnovsko-kraško organizacija v Ljubljani ima
v ponedeljek dne 24. t. m. ob 8. zvečer javen shod pri g.
M. Sokliču (pred Konjščico št. 4), na katerem bo poročal
občinski svetnik sodrug Ebin Kristan o političnih razmerah
pri nas.

Kolodvorska podružnica „Vzajemnosti“. V kolodvor-
skem okraju stanujoče sodruge opozarjamo na sestanek čla-
nov, ki bo v ponedeljek 24. t. m. ob 8. zvečer v gostilni
„International“ na Resljevi cesti. Dolžnost vsakega zavednega
pristaša stranke je, da se ga udeleži. Razpravni predmet po-
sebnost za ta okraj jako važen. Sklicatelj
Skupna seja izvrševalnega odbora in založbe
„Zarje“ je v torek dne 25. junija ob 7. zvečer v upravni-
štvu „Zarje“.

Državni zbor.

Dunaj, 21. junija.

Zbornica je sklenila danes v poimenskem
glasovanju s 368 proti 95 glasovom prehod v
specialno debato o brambnih predlogah. Proti
so glasovali skoro samo socialni demokratje,
skoro vse meščanske stranke so glasovale za.
Patriotardi so tudi hoteli uprizoriti majhno na-
silnost s tem, da so se dali v zbornični dvorani
v ogromnem številu vpisati v listo govornikov,
po tej poti so hoteli debato okrajšati. Proti temu
so odločno protestirali socialni demokratje, in
tako se je moral podpredsednik Jukel potruditi,
da je izvršil vpisovanje v govorniško listo na
običajni način z izžrebanjem v dvorani prora-
čunskega odseka. Med napeto pozornostjo vse
zbornice sta prepričevalno utemeljila manjšin-
ska poročevalca sodruga Liebermann in Da-
szynski svoja manjšinska vota.

V naslednjem podajamo sejno poročilo.
Predsednik Sylvester odvarja sejo ob 11.
Po prečitani došli vlog in po rešitvi ge-
neralne debate o brambnih predlogah je bilo po-
imensko glasovanje o prehodu v specialno de-
bato o brambnih predlogah, ki se je sklenil proti
95 glasovom.

Manjšinski poročevalec posl. Liebermann
(soc. dem.) izjavlja, da brambni zakon niti ene
nade ne izpolnjuje ljudstvu. Pod razvalinami
zakona je pokopana nada na demokratizacijo
armade. Potem ko pretnja § 14. ni izgrešila svo-
jega učinka, je prišel

cukrenji kruh.

Krona je smatrala za potrebno, da je poslance
pohvalila. Brambni zakon zelo ojačuje moč
krona in potiska demokracijo nazaj. Boj za
ustavo nikakor še ni pri kraju in treba ga bo
obnoviti z vso silo; končal pa se bo samo s po-
polno zmago demokracije. (Živahno pritrjeva-
nje.) Zategadelj je govornik stavljal predlog, da
se zahteva zakonska predloga o vojaški or-
ganizaciji. Govornik r. dalje zahteva predlog
o zakonu vojaške oskrbe, kakaj nečloveško in
grozovito je, da se nalagajo ta ogromna vojaška
bremena ljudstvu. To mora privedi do kata-
strofe. Voditelj Nemcev dr. Sturm je leta 1868.
pri posvetovanju o brambnem zakonu zaklical:
Ustvarja se nezno vojaško breme, opora di-
nastije, bič ljudstev. Ustanavlja se vojaška voj-
ska, ne pa ljudska. Brambni zakon je

vojaški konkordat.

Le sklenite postavlo, le pehajte se za naklonje-
nost krona in nikar se ne brigajte za tožbe ljud-
stev, ki tavajo od ene gospodarske krize do
druge. Odkar so vložene brambne predloge, je
v vsej monarhiji vojaško nasilstvo in povelj-
niška oblast se je raztegnila na obdava par-
lamenta. Enega so z brahialno silo prisilili, da
je pogoltnil brambne predloge. Drugemu so jih
izsilili. Kar pokorite se temu tiranstvu! Ampak
tam zunaj ljudstvo dobro pazi in sklepi, ki jih
boste storili, bodo padli nazaj na vaše glave
kakor proti nebu izstreljena pušica. (Živahno
pritrjevanje in ploskanje.)

Manjšinski poročevalec Daszynski (soc.
dem.) izjavi: Pol milijona ljudi in pol milijarde
kron hočejo zdaj dati dinastiji. Vplivanje od
strani ministrov in pritisk dvornih krogov je ob
tej priliki popolnoma jasno stopil na dan.

Konvencionalna laž

je, če poljski buržvaziji izjavljajo, da patrio-
tizem v Galiciji kogarkoli navdušuje. Govornik
sicer ne ve, kako je s patriotizmom pri Nemcih,
Italijanih in Jugoslovanih, ampak patriotizem se
vendar ne rodi od danes do jutri, patriotizem je
vendar zgodovina, tradicija, izraz v teku daljše
dobe. Kje najdemo kakšno dejanje, ki bi ute-
gnilo vneti v srcu avstrijski patriotizem. Govor-
nik nato plastično opisuje, kako je Avstrija
vedno skušala zatreti slehno gibanje, ki je ho-
telo razbiti okove hlapčevstva.

Sklicevanje na patriotizem

razpade v nič, ker je podlaga za ta patriotizem
v vsaki stranki drugačna. Govornik preide na

razmerje do Italije

in pravi: Mi vendar nimamo nobenega sovra-
štva do Italije, kako pa je potem možno, da be-
remo članke po listih, ki odkrito utemeljujejo
oboroževanje z ozirom na Italijo? (Živahno
pritrjevanje pri socialnih demokratih.) Mi smo
z našimi italijanskimi brati enega duha in enega
srca. Nikakšno agitatorično pretiravanje ni, če
po pol stoletja miru v Avstriji rečemo, da se je
porabljalo vojaštvo

izključno proti ljudstvu.

Navadno je šlo za politične in strankarske boje,
v katere je vojaštvo posegalo v prilog to ali
one stranke. Ali pa tudi porabljajo vojaštvo za
poravnava obmejnih preprirov med veleposest-
niki in kmeti. Skoro nobene dežele, nobenega
večjega mesta v Avstriji ni, kjer ne bi bila in-
tervencija vojaštva povzročila krvavih rezul-
tata. Kdaj je še nastopila armada za kmete in
delavce? In vendar so naši sinovi armada! Raz-
umeli boste, da ne podpisemo načela: »Vojak
mora na povelje streljati tudi na očeta in ma-
ter« in da ga smatramo za

grozovito bestialnost.

Mi bomo naše sinove tako vzgojili, da nikdar
ne izvrše tega povelja. (Živahno pritrjevanje.)
Govornik utemeljuje nato svoje manjšinske
predloge o izobrazbi častnikov. Nato govori o
zadnjih dogodkih v poljskem kolu. V teku zad-
njih dni je nastalo smrtonovorno pehanje za
milost pri cesarju. Pokazalo se je, da ni dobro,
če se v demokratičnih časih vse stavi na oči
cesarja. Škodljivosti tega pomanjkljivega za-
kona hočejo zakriti

z oblakom patriotizma.

Če se zakon sklene, bodo socialni demokratje
z agitacijo, z bojem in poučnim delom začeli raz-
krinkavati lažnivi patriotizem. (Živahno pritr-
jevanje in ploskanje.)

Govorila sta še poslanca Haberman in
Neunteufel.

Predznost državnih pravdnikov.

Na koncu seje je interpeliral poslanec Ne-
mec zaradi neke konfiskacije govora v prora-
čunskem odseku. Podpredsednik Pernerstorfer
izjavi, da sporoči zadevo justičnemu ministru
za zahtevo, naj bo že enkrat konec teh v zad-
njem času ponavljajočih se nezakonitih konfi-
skacij.

Prihodnja seja jutri.

SOCIALNO-POLITIČNI ODESEK.

Osemurni delavnik v neprekinjenih obratih.

V prisotnosti trgovskega ministra RÖB-
lerja je socialno politični osek nadaljeval raz-
pravo o socialno demokratičnem predlogu, ki
zahteva osemurni delavnik v neprekinjenih obra-
tih.

V zaključnem govoru je opozarjal posla-
nec Seitz (soc. dem.) vlado na obvezne ob-
ljube, da v najkrajšem času izda naredbi o ne-
deljskem počitku in o oddihih v neprekinjenih
obratih. Z ozirom na striktno obljubo trgovin-
skega ministra, da navedene navedbe čimprej
izda, je predlagal poročevalec, da se razprava
o predlogu preloži do septembra, ko bo mogoče
na podlagi praktičnih izkušenj z naredbami fi-
nancirati predlagani zakon.

Predlog je bil prejet.

DRAGINJSKI ODESEK.

Za suspenzijo žitne carine!

Draginjski osek je zaključil svoja posve-
tovanja o protidraginjskih predlogih in pripo-
roča zbornici sledeče predloge:

1. Zoper združevanje žita, moke, sočivja in
krme se pozivlja vlada, da brez odlaga uvede
pogajanja z ogrsko vlado o začasnih odpravi
carine na žito, sočivje in na krmo.

2. Vla se pozivlja, da obrani pri predpri-
pravah za novo avtonomno carinsko tarifo in
za carinske in trgovinske pogodbe z vnanjimi
državami načelo enakomernosti in zadostne ca-
rinske zaščite za poljedelstvo na eni, za obrt
in industrijo na drugi strani, hkrati da uvažuje
s tem načelom združljivo znižanje carin, zlasti
znižanje in odpravo onih carin, ki služijo pre-
nim cenam kartelov.

3. Zbornica naj čimprej izvoli carinski
odsek, ki naj pravočasno začne s študiranjem
bodočih carinskih pogajanj.

Davek na avtomobile.

Davčni osek je po daljši debati določil
davčne postavke avtomobilskega davka. Za
motorna kolesa: 5 K, za motorna kolesa s pri-
ključenim vozičkom: 15 K, za elektroavtomob-
ile: 150 K; za druge avtomobile: 60 K. Os-
novna taksa in doklade za vsako konjsko silo
(po voze izpod 10 HP): 4 K.

Zadnje vesti.

BEBEL NA DUNAJU.

Dunaj, 21. junija. Starina mednarodne so-
cialne demokracije Avgust Bebel je prišel k
šestdesetletnici dr. Adlerja na Dunaj. Oglasil
se je v parlamentu, kjer so ga pozdravili v
klubskih prostorih nemškega socialno demo-
kratičnega kluba socialnodemokratični po-
slanci z dr. Adlerjem in Pernerstorferjem na
čelu. V prezidialni loži je prisostvoval razpra-
vam poslanske zbornice in poslušal ognjevit
in učinkovita izvajanja sodr. Daszynskega o
vporabi vojaštva pri nemirih. Adlerjevo šest-
desetletnico proslave dunajski sodrugi v nede-
ljo zvečer s slavnostnim komerzom. Z Beblom
je prišel tudi poslanec Dietz.

NOVI MILIJONI ZA MILITARIZEM.

Dunaj, 21. junija. Tu so razširjene vesti,
da namerava vojna uprava uvesti v najbližji
bodočnosti avtomatične puške. »N. Fr. Pres-
se« demntira te vesti, češ, da ne odgovarjajo
dejstvu. — Vprašanje je le, koliko časa?

TAFT IN ROOSEVELT.

Chicago, 21. junija. Komisija za verifika-
cijo mandatov je razveljavila več kakor 30
mandatov, ki jih je označil Roosevelt za neve-
ljavne. — Ponoči je podila ena konferenca
drugo, a do sporazumljenja ni prišlo. Obe
stranki imata željo po kompromisu. Narodni
konvent bo zborval še do polovice prihodnjega
tedna, le če bi odstopil Taft in se sklenil kom-
promis, bi končal prej z zborovanjem.

MANDAT GOSPE KUNETICKE.

Dunaj, 22. junija. Nemško češka poslanska
zbornica je imela živahno debato o mandatu
gospe Kuneticke. Dr. Urban je izjavil, da se po
zakonu ne more zabraniti izvoljeni gospe Ku-

netički certifikat. Slednjič pa je obveljalo mne-
nje, da postavodajalec ni imel namena dovo-
liti pasivno volino pravico ženskam.

OGRSKI DRŽAVNI ZBOR.

Budimpešta, 21. junija. Na seji prečitajo
najprej odseke poročila o rešenih vladnih
predlogah. Med temi je tudi poročilo bram-
nega odseka o rekrutnem kontingentu za leto
1912. Poročilo o tej zadevi se bo obravnavalo
na pondeljkovi seji. Predsednik prečita nato
pismo opozicijskih poslancev, ki odklanjajo
v pismu vsako izvolitev v odseke in kot za-
pisnikarji. Predsednik pravi, naj se vzame
pismo samo na znanje, ker pismo ni vredno,
da bi se razpravljalo o njem in naj se določi
rok za nadmestne volitve. (Splošno odobra-
vanje.) Prihodnja seja v soboto ob 11. dopol-
dne. — Opozicijski poslanci so tudi danes
prišli pred zbornico, kjer so jih zavrnili seveda
policija in vojak. Poslanec Szilö je siloma
predri vojaški kordon. Vojaka, med katerima
se je preril, mu nista branila vhod v zbornico.
Oba bosta strogo kaznovana, akoravno se je
Tisza osebno zavzel zanj.

ATENTAT NA CUVAJA.

Zagreb, 21. junija. Jukiča in 16 sokrivcev
so izročili državnemu pravdnistvu, akte ima
preiskovalni sodnik. Državno pravdnistvo je
stavilo nalog, da se vodi preiskavo zoper Ju-
kiča zaradi zločina zavratnega umora in jav-
nega nasilstva, zoper sobtožence zaradi so-
krivde pri umoru. »Narodne Novine« poročajo,
da so v zvezi z atentatom tudi osebe izven
Hrvaške in da so bili dijaki v Pragi in Dalma-
ciji v zvezi z Jukičem. Policija je prepričana,
da je bil atentat na Cuvaja le začetek cele vr-
ste drugih atentatov.

Zagreb, 21. junija. Hervoičovo stanje
brezupno. Bolnik je nezavesten.

BALKANSKA ZVEZA.

Bologna, 21. junija. Dunajski dopisnik
»Resta del Carlino« poroča, da je iz verodo-
stojne strani izvedel, da je Avstro - Ogrska
sklenila s Srbijo, Bolgarijo, Rumunijo, Črno
goro« balkansko zvezo. Z grško vlado so po-
gajanja zaradi pristopa v teku.

ITALIJANSKO -TURŠKA VOJNA.

Carigrad, 21. junija. Bivši opozicijski
poslanec Lutfi Fikri zopet naglašja v svojem
listu »Ehham«, da Turčija ne bo mogla nada-
ljevat vojske, da bi ne zašla v velike finančne
zadrede. Lutfi Fikri pozivlja vlado in mlado-
turški komite, naj ne izpostavljajo več ljud-
stvo in deželo največji nevarnosti iz strahu
pred nepovoljnim mirom. Evropske diplomate
naj skuša pridobiti za to, da se pospeši mi-
rovno sklepanje. Najboljše sredstvo, da pride
dežela čimprej do mira, bi bilo koalicijsko
ministrstvo.

Rim, 21. junija. Ruski poslanik Krupenski
je izjavil, da Rusija srčno želi, da vojna že pre-
neha, ker vojna ogroža internacionalni polo-
žaj. Rusiji preti neposredna nevarnost, če bi
bile Dardanele zaprte. Ruska trgovina je imela
12 milijonov rubljev škode, ko so bile Darda-
nele zaprte.

Pariz, 21. junija. Grški ministrski predsed-
nik Veniselos, ki je sedaj v Parizu, je stavlil
velevlastim zaupno vprašanje, kakšno stališče
bi zavzele, ako bi združili otoke, ki so jih za-
sedli Italijani, s Kreto in Samosom v skupino
otokov. Po tem, kakšno stališče bi zavzele
velevlasti proti temu načrtu, bi se določilo,
kdo bi stopil na čelo te skupine.

KOLERA.

Bombay, 21. junija. Kolera se zelo razšir-
ja. Pretečen teden je zbolelo 518 oseb, od teh
je umrlo 428 oseb, med njimi dva Evropejca.

STAVKA MORNARJEV NA FRANCOSKEM.

Havre, 21. junija. Mornarji so zadovoljni
z razsodiščem, vendar so si izrekli 24urni rok
za odgovor.

STAVKA TRAMVAJSKIH USLUŽBENCEV V LIZBONI.

Lizbona, 21. junija. Voditelje stavke tram-
vajske uslužbenice so danes opoldne areti-
rali na stanovanjih. Ravno tako tudi člane ko-
miteta. Tramvajske remize straži republikan-
ska garda.

BILINSKI V BOSNI.

Končana pogajanja.

Sarajevo, 22. junija. Pogajanja Bilinskega
s strankami so uspela. Sestavi se delovna ve-
čina, v katero vstopijo vse stranke razen srb-
ske Kostičeve skupine. S tem so odstranjene
ovire proti delovanju deželne zbornice.

Poslajte naročnino,

če je še niste!

Delavsko gibanje.

= Organizacija konzumentov pridobiva
čem dalje trdnjša tla. Občni z

B. Götzl, Ljubljana

Mestni trg št. 19. — Stari trg št. 8.

Brez konkurence!
Krasne novosti spomladanskih oblek in površnikov domačega izdelka. Za naročila po meri največja izbira tu- in inozemskega blaga.
Solidna postrežba. **Najnižje cene.**

Novice.

* Poskusi z racami. V francoski akademiji znanosti je poročal ravnatelj naravoslovnega muzeja Perrin v uplivi hrane na race, ki neso jajca. Poskuse je napravil s tremi oddelki mladih rac: en oddelke je hranil z mesom, drugi z rižem in tretji le z rastlinsko hrano. Najprej so pričele nesti one race, ki so se hranile z ribami, potem one, ki so jedle meso, zadnje so bile vegetarijanske. Vsak oddelke rac se je razlikoval z različnim številom znesenih jajc. V teku petih mesecev je znešla vsaka race izmed onih, ki so se hranile z ribami 54 jajc, izmed onih, ki so jedle meso vsaka 45, a race, ki so uživale zgolj rastlinsko hrano, vsaka le po 14. Seveda je bila tudi kvaliteta jajc zelo različna: race, ki so jedle meso, so nanesele jajca bele bele barve, povprečno je tehtalo vsako jajce 77,9 gramov, jajca pa z rastlinsko hrano so bila nežna, rožnate barve in so tehtala po 60 gramov; jajca rac, ki so jedle ribje meso so tehtala po 58,5 gramov. Pri teh poskusih so se torej najsilabeje obnesle race, ki so dobivale rastlinsko hrano. Perrin sklepa iz teh živalskih poskusov, da je prehrana z mesom najboljša.

* Ribja koščica povzročiteljica smrti. Pred 14. dnevi je jedel trgovec Ignac Fünberg iz Dunaja ribe in je pogoltnil tudi koščico. Tega niti ni vedel, ker je prišla koščica brez vseh bolčin v želodec. Čez nekaj dni je začutil v želodcu bolečine, ki so prihajale od dne do dne hujše. Poklical je zdravnika, ki je z operacijo odstranil koščico iz želodca. Po operaciji so pojenjale bolečine, a ne za dolgo časa. Pretečeni teden so ga prepeljali v Rotschildovo bolnišnico, kjer so konstatirali, da ima vnetje trebušne mrene, ki je nastala vsled tega, ker je koščica ranila mreno. Operirali so ga iz nova, a operacija ni imela zaželenega uspeha. Fünberg je umrl.

* Statistika avtomobilov. Francija je vedela dolgo časa za ono deželo, kjer je največ avtomobilov. Sedaj jo pa prekaša Angleška. Koncem leta 1911. so našli na Angleškem 75.600 avtomobilov, na Francoskem 64.200, v Nemčiji 53.000, v Belgiji 11.600, v Italiji 6300, na Avstrijskem 5900 in v Švici 3670. Vse evropske države pa prekašajo Združene države v Ameriki. Leta 1901. so našli v Združenih državah le 35.000 avtomobilov, leta 1909. je poskočilo njihovo število že na 250.000 in danes imajo že 450.000. V Ameriki izdelajo tudi največ avtomobilov že od leta 1906. dalje. V tem letu so izdelali 58.000 avtomobilov, na Francoskem le 55.000 in na Nemškem le 22.000. V Ameriki imajo 155 tovarn za avtomobile, v katerih bodo izdelali letos približno 225.000 avtomobilov.

* O kavi. Zelo je razširjeno mnenje, da je kava škodljiva, ker vsebuje strup — kofein. Nekateri pa trdijo, da je v eni skodelici kave tako malo kofeina, da niti misliti ni na kak škodljiv učinek. Vzrok, da škoduje kava nervoznim ljudem in onim, ki imajo srčno hibo, je iskati drugje. Pri žganju kave se razvijejo strupene snovi, ker se spremene sestavine kavinih zrn vsled visoke toplote. Snovi, ki se razvijejo pri žganju, uplívajo zelo nepovoljno na duh in okus kave. Na draždanski higijenični razstavi so žgali kavo na način, ki izključuje spremeno kavinih snovi tako, da bi škodovala. Preden žgo kavo, jo očistijo vseh nečistosti, ki povzročajo, če so žgane nepriljeten duh in vseh tošč. Za izčiščenje se rabi le nekaj minut. Na ta način očiščena kava je neškodljiva in ima silno priljeten duh. Pri očiščenju ostane velika množina umazane tekočine, ki dovolj jasno kaže, da je treba kavo pred žganjem temeljito osušiti.

Odgovorni urednik Fran Bartl.
Izdaja in zalaga založba »Zarje«.
Tiska »Učiteljska Tiskarna« v Ljubljani.

Ni ga nikakršnega dela

! pri katerem bi se ne udeležili raniti. Tudi isto neznanje rane, če jih ne zakrijemo, postanejo lahko vstede nevarne hudo in težko ozdravljive ter imajo za posledico hude bolečine. Nujno potrebno je torej, da vsako rano najmanjšo rano obvezno z antiseptično obvezo. Če nad 50 let priznane obvezno domače zdravilo, antiseptično, hladilno, bolečinolajšajoče, prisad odvrčajoče in zdraviljenje pospešujoče izvlečno mazilo je prav dobro znano Praško domače mazilo iz lekarne B. Prager v Pragi 203 III. Pušice po 70 h se dobiva po vseh lekarnah, vendar je strogo paziti na ime preparata in izdelovalca. Kjer se ga ne dobi, naj se naroči naravnost pri izdelovalcu proti vplačilu K 8-18 za 4 pušice franko.

Martin Kralj

čevljar in izdelovalec gornjih del
Ljubljana, Wolfova ulica 12

se priporoča za vsa v svojo stroko spadajoča dela, ki jih izvršuje hitro, točno in solidno.

HOTEL BELLEVUE.

V soboto 22. junija 1912

velik kres

z vojaškim koncertom
godbe pešpolk kralj Belgijcev štev. 27.

Ob 9. zvečer se zažge velik

Stuwerjev ogenj.

Začetek ob pol 6. zvečer. — Vstopnina 60 vin.

Otroci prosti.

La nobilnejši blisk p. i

Ivan Friedl, restavrater.

Celo noč
oaprto

Kavarna Leon

Celo
noč odprto

Najnovejše! Najnovejše!

Maksim Gorkij

„Mati“.

Cena K 4.—.

To pohvalno delo slavnega ruskega pisatelja je izšlo te dni. Dobiva se po vseh knjigarnah, kakor tudi v založbi »Zarje« v Ljubljani, ki je knjigo založila in izdala.

Ivan Zorko

ključavničarski mojster

na

Glincah pri Ljubljani

izdeluje vrhne železne skladišne stole, klopi in mize. Mize podolgate na štiriogle ali okrogle, po poljubni barvi. Pripravne tudi za dvorane. Pripravne so pa tudi za spravit, ker se zlagajo in vsled tega potrebujejo malo prostora. Izvršujem tudi vsakovrstna ključavničarska dela po najnižjih cenah. — Istotani je napredaj še skoro nova železna blagajna.

Gramofoni - automati !!

• • • tovarniška zaloga • • •

GRAMOFON-AUTOMAT za gostilničarje z vmeskom po 10 ali 6 vin z 20 kom. in 1000 štok samo 80 K

PRVI GRAMOFON z 10 komadi in 1000 štok samo 100 K

Za vsak gramofon pisмено jamstvo.

Gramofon-Atelier

A. Rasberger

Ljubljana, Sodna ulica 5.

Pazite natančno na naslov. Jaz ne prodajam ur in živalskih strojev. Imam specialno samo gramofone, godbene automate in druge mehanične godbene stroje. Lastna delavnica za popravila.

Pišite po cenik. — Predno kje kupite, oglejte si mojo zalogo.

Vse potrebščine in vsakovrstno kolosje v zalogi.

Občno konsumno društvo v Idriji

r. z. z. o. z.

vabi svoje člane na izredni

občni zbor,

ki bo dne 7. julija t. l. pri Črnem orlu v Idriji. Začetek ob 9. dop.

Dnevni red:

1. Poročilo nadzorstva o poslovanju zadruga.
2. Volitev enega člana nadzorstva.
3. Eventualna volitev enega člana v nadzorstvo.
4. Raznoterosti.

Prosi se obilne udeležbe. Pristop dovoljen le proti izkazu članske legitimacije ali članske knjižice.

V Idriji, 18. junija 1912.

Nadzorstvo.

Najboljše in najtrpežnejše

lodnasto blago,

športni in dežni plašči

lastni izdelki

dobavlja Prva izvozna hiša specialno tirolskega lodna in dežnih plaščev Anton Innerreber Innsbruck Abt. 30. Dobi se v vsaki boljši modni trgovini za gospode, kjer pa ne, se pošlje naravnost po povzetju.

Denar posojuje zasebnik realnim osebam 5 odstotno. Vrača se v obrokih v 5 letih. Kukarki I. posterestante Berlin 47.

Ceno posteljno perje!

Najboljši češki nakupni vir!

1 kg sivoga, dobrega, puljenega 2 K; boljšega 2-40 K; prima polbelega 2-80 K, belega 4 K; belega puhačega 5-10 K; velefinnega snežnobelega, puljenega, 140 K; 8 K; 14 K; 16 K, 24 K; posamezne pernice 10 K, 12 K, 14 K, 16 K, 20 K, 24 K, 30 K, 35 K, 4 K. Pernica, 200 cm dolga, 140 cm šir. 13 K, 14-70 K, 17-80 K, 21 K, zglavnica, 90 cm dolga, 70 cm šir. 4-50 K 5-20 K, 5-70 K, spodnja pernica iz močnega, črtnatega gradla, 180 cm dolga, 116 cm šir. 12-80 K, 14-80 K. Razpošilja se po povzetju, od 12 K naprej franko. Lahko se franko zamenja za neugajajoče se vrne denar. — Natančni cenovniki gratis in franko.

S. Benisch, Dešenlee štev. 758, Češko.

MOJA ŽENA

in vsaka pametna in varčna gospodinja rabi namesto drugega kravjega sirovega, kuhanega ali namiznega masla boljše, zdravejše, redilnejše in izdatnejše in skoro polovico cenejo

margarino „Unikum“

Dobiva se povsod ali pa naroča naravnost.

Združene tvornice za margarino in sirovo maslo

Dunaj, XIV. Diefenbachgasse 59.

NE POZABITE

zahtevati Izrečno

Vértessov guljažev pridedek

ne samo kar guljažev pridedek, da ste gotovi, da ne dobite manjvredne poneverbe. — Že sto in stotisoči so ga rabili in pohvalili. Zajamčeno najčistejša naravna živalska mast in druge potrebnosti. Preiskano od c. kr. splošnega preizkuševališča na Dunaju. Tablica, zadosti za okoli 1 kg mesa, 2 kg krompirja, fižola in drugega sočivja stane 20 vin. Dobiva se po vseh boljših trgovinah. Pristen samo „Vertes“. Edina izdelovalnica: Tvornica živil Vértess & Co., Lugos 492 (Južno Ogrsko).

V kavarni Central

vsak dan vso noč

KONCERT

nanovo došle priljubljene tamburaške damske kapele „CENTRAL“.

Z velespoštovanjem

Štefan Miholič, kavarnar.

Na prodaj

je radi opustitve podjetja pod jako ugodnimi pogoji

stanovanjska hiša

št. 75 v Zgornji Šiški, nadalje stavbišča po nadrobni parcelaciji s poslopji na perutninarškem zavodu tvrdke „Krapš & Ditrich“ v Zgornji Šiški. Ponudbe se sprejajo na prostovoljni

javni dražbi

dne 5. julija 1912 ob 9. uri dopoldne in nadaljevanje ob 3. uri popoldne na lici mesta. Parcelacijski načrt in natančnejši pogoji so na vpogled v pisarni c. kr. notarja gospoda Aleksandra Hudovernika v Ljubljani.

Ana Gorec

Ljubljana, Rimska cesta II.

Podružnica:

Marije Terezije cesta 14

(Pri Novem svetu).

Trgovina s kolesi in deli.

Najboljše pnevmatike.

Izposojevanje koles.

Potniki

V severno in južno AMERIKO

se vozijo sedaj le po domači avstrijski progi

Avstro-Amerikana

Test - Newyork, Buenos Aires - Rio de Janeiro

Z najnovejšimi brzoparniki z dvema vrtnicama, električno razsvetljavo, brezžičnim brzojavom, na katerih je za vsakega potnika preskrbljeno, da dobi dovolj domače hrane z vinom, svež kruh, posteljo, kopel itd.

Odhod parnikov:

V sev. Ameriko vsako soboto, v južno Ameriko vsakih 14 dni.

Vsakovrstna pojasnila daje drage volje brezplačno pri glavni agenturi za Kranjsko, Štajersko in Koroško:

SIMON KMETETZ, Ljubljana,

Kolodvorska ulica štev. 26.